

מי שהפך פרק שני מועד קמץ

יג.

עין משפט נר מצוה

לד א מיי פ"ה מהל'
שמיטה ויובל ה' יד
סמך לזמן קמץ:
ל' ב ג מיי שס ה' יג:
ל' ד ה מיי פ"ז מהל'
חובל ומזיק ה' א ג ג
סמך עשין ע טושי' ח"מ
סי שפה ספי' א:
ל' ו מיי פ"ז מהלכות י"ט
הלכה כב טושי' ח"מ
סי תקלט ספי' יב:
ל' ח ז מיי שס ה' יג:
טושי' שס סי
תקמה ספי' ו:
ל' ח מיי שס טושי' שס
סי תקמץ ספי' ג:
יט מיי שס פ"ח הלכה
ב טושי' שס סי סמך
ספי' ה:
מ' י ב מיי שס ה' טו
טושי' שס סי תקמה
ספי' ה:
מ' ב ל מיי שס ה' הל'
טושי' שס סי סמך
ספי' ה:

רבינו הנגאל

בעי ר' ירמיה, הרי
הצורם ארזי בבכור,
(י' קמץ) בנו אחרי משום
ההוא איסור דאורייתא
הוא, וכן המוכר עבדו
לגוים, משום דכל יומא
מפקע ליה ממנות. מכון
מלאכתו במועד, קנסו בנו
אחריו אל לא, ופשיטא,
א"ר יוסי ב' הנינא
נקיטין, הטיבה ומת זורעה
בנו אחרי, אלמא לדידיה
קנסו, לבריה לא קנסו
ר' אבהו, (א"ר) [מתני']
אין לוקחין בתים ועבדים
(א' וואגנין, אלא לצורך
[מתני'] לא לצורך המוכר
שאין לו מה יאכל, בעי
ירוש שבר פעולה מאי,
ברב שאין לו לפועל
מה יאכל במועד, כגון
הסופר שאין לו אלא שבר
שטר המקנה וכן כיוצא
בו (המעלים) [הפועלים],
מהו שתיירו לו למכור
ולקנות כדי שיקחו אלו
שכרם, ופשיטא דאפילו
לשכר פעולה שרי, ומותבי
רב ששת שלש אומניות
עודן מלאכתו בערבי
פסח חצות, החיישין
כו', ואי ס"ד דכל מי
שאין לו מה יאכל שתינו
לשכר פעולה, לא אומניות
לישתרו, דהא מי שאין
לו מה יאכל וצריך
שכר פעולה שרי, ורב
פפא מתקף הכי, כל
בנין לישתרו, דהא כותל
הגוהה לירשת הרבים
סתור וכוונה כדרכו מפני
הסנה. ורביא [מתקין]
כל לבכל לישתרו, דהא
כותבין גיטי נשים כו',
וערי רב אשי ארבעה
פשיטא ארבעה קרמית,
מיעד משום טרתא ולא
במקום טרתא הוא, במקום
פסידא שרו רבין, ארבעה
עשר משום יום טוב הוא,
מידי דהוי צורך יום טוב
שרו ליה רבין, דלא צורך
יום טוב לא שרו רבין,
וישטמי אמר ר' יוסי בר'
אבין קרנא ואגרא קרן,
(א' יד ידע דמכון ופחת מן
התניא

נטייה או נדיירה. פי' צקונטרס היינו מלאכה שצקרקע
מדרכנן אכל נטלו קוליס אין זו עבודת קרקע וצגיטין
(ד' מד: וטס) פירש צקונטרס דצקוהה מלאכה דרננן ונ"ל דליירי
צקוהה מלושים דממוצרים כל דהו היו דאורייתא דאמרינן בשבת (ד'
אק) התולש עולשין והמורד זרדין
אס ליפות את הקרקע כל שהוא ואע"פ
שאין מכויין ליפות דקאמר התם דפטור
גבי שבת כגון צארעא דחצרניה אכל
גבי שביעית לא צגינן מלאכת מחשבת:
נטייה. פי' צקונטרס זבל
צהמות וצפי' ר"ח

חורש זה חרישה יתירא וצירושלמי
מפרש כן ומ"מ אין נראה שמהא מן
המורה וקשה היכי מוכח מיניה
בצבורות (ד' לז:): צגי' אכל לרס' אהו
בצבור דהוי דאורייתא ומוכר עבדו
נמי צפ' השולח (גיטין מד:): הא גבי
עבד דכ"ע (ט) דפקע ממלות חמיר
טפי ואומר ר"מ דצשביעית נחמיר
כדאמר צקדושין פ"ק (ד' כז) כמה
קשה אצקה של שביעית משום הכי
יש לפשוט כל הני א"ר ראו להחמיר

טפי (י) מצטום מקום משום דהוי
מזולזין זה כדאמר (ג) (צקונט) הניקחין
(ד' זד) שהיו חשודין על השביעית
לכך מייתי שפיר מיניה:
אין לוקחין בתים עבדים כו' א"ר
צבורך המועד. פי' ה"ר"ר יוסף
הוא הדין בשאר דברים תריך לנזקך
המועד דהא אסור למכור פירות אלא
לנזקך המועד אלא רבותא קמ"ל
דאפי' הני לוקחין צפרהקא שרי לנזקך
המועד ונריך עיון אי תריך (י) הני
לינעא כמו צההיא דפירות כסות
(ד' יב:): מניכס פירות מנריך צגמ'
לינעא אע"פ שאינו צמנש:

אין מפנין מבית אבית. צירושלמי
ממיר מצית אחר לצינו שערב
לאדם לדור צנלו:
צשציל

מועד ואי ס"ד שבר פעולה שאין לו מה יאכל שרי כל מלאכות נמי לישתרו
דהא איכא שבר פעולה שאין לו מה יאכל מתקף לה רב פפא אלא מעתה
בנין לישתרו שכן (ט) כותל הגוהה לרה"ר סותר וכוונה כדרכו מפני הסנה
מתקף לה רבינא אלא מעתה לבלד לישתרו שכן כותבין (י) קידושי נשים
גיטין ושוברין אלא אמר רב אשי מועד ארבעה עשר קא רמית מועד
משום שירחא הוא ובמקום פסידא שרו רבין ארבעה עשר משום צורך
יום טוב הוא מידי דצורך יו"ט שרו רבין מידי דלאו צורך יום טוב לא
שרו רבין: **מתני'** אין מפנין מבית לבית אבל מפנה הוא לחצרו אין
מביאין כלים מבית האומן אם חושש להם מפנין לחצר אחרת: **גמ'** והאמרת
רישא אין מפנין כלל אמר אביי (ט) סיפא אתאן לבית שבחצר: ואין מביאין
כלים מבית האומן: (ט) אמר רב פפא בדיק לן רבא תנן אין מביאין כלים
לצורך המועד ורמינהו מוליכין ומביאין כלים מבית האומן ואע"פ שאינן
איבעית אימא הא והא בחולו של מועד כאן במאמינו כאן בשאינו מאמינו
והתניא

קרנא יובין, ואי לא לא יובין. ר' חניא חברין דרבנן אמר פרקמטיא גיבת מנסי
למינה שיש עדים יודעין הא אין עדים יודעין ועשית כפקודין, כך אנו אומרים,
יתומין קטנים, מה בינה למלה, מלוא להוציא יתנה וזו לא יתנה להוציא, אמר ר'
מי שיגנה עמי, הייתי מתיר המלאכה, כלום אסור המלאכה בחולו של מועד, אלא שיהו אובליין ושתיין וריגים
בחרה, והאינא אובליין ושתיין ופוחזין. ר' יהושע בן לוי שאל לר' שמעון בן לקיש מהו ליקח בתים מן
הגוי בשבת, אמר ליה, תני בשבת מותר, כיצד עושה, מראה לו כיסין של דגירים והגוי חותם ומעלה בערכאין,
וכן [מצוין] שנכבשה יריחו בשבת, שנא' כה תעשה ששת ימים, ובתוכי וביום השביעי חטובת את העיר שבע
פעמים, ובתוכי עד דרתה, אפי' כבשתה. פייסקא אין מפנין מבית לבית אבל מפנה הוא בבית שביעירי, וירושלמי
אין מפנין לא מדידה נאה לדידה נאה ולא מדידה נאה לדידה כעורה ובתוך שלו (יש לו) מדידה נאה של חבירו

הדין אס אין לו מה יאכל דאין צורך י"ט גדול מזה: **מתני'** אכל מפנה הוא לחצרו. והא משמע ליה עכשיו שמיצא מצית שצחלר אחרת לחצרו: אס
חושש. שמה יגבזו: **גמ'** והא אמרת רישא אין מפנין. מצית לבית: סיפא אסתן לצינו שצחלר. והכי קמני מפנה הוא מצית שצחלר לחצרו: צדיק לו.
אי ידעינן לתרוי: צ"ד. מוליכין ומביאין כלים: בחולו של מועד. אין מביאין: לאן צמנאמינו. לאומן אין מביאין דשלל לנזקך הוא: אין מאמינו. מביאין:
והתניא

קראנו מלכותינו, סנה מלכותינו (שורבין ה). טימא טהרותיו ומת לא קנסו בנו אחריו. לטלם, ואע"ג שהוא מייד כטלם
כתמן כהניקחין (גיטין ב). המטמה והמטמה שגוג פסוק ומייד מייד (גיטין מד). הדין שאינו ניכר. טומאה אינה ניכרת
כפירות (שם) הכי טהרותיו ממונת לפני ואין הדין ניכר בן (בבורות ה). לא שמה הדין. לנזקה אפילו לדידה מלאכותיה
(שם) למייד נכסין מן התורה (גיטין ט). שכן הדין תופר כדרכו בחולו של מועד. הלכך צארעא עשר דקול שרי לסולי
עלמא (פסחים ה). שכן הבאין ממדינת הים וכו'. ויכין ולשקמן צהן הימר קת בחולו של מועד הלכך צארעא עשר דקול שרי
לסולי עלמא (שם). כותל הגוהה. שמה וטו' (דע"ל). קידושי נשים. שמה צשטר הכי את מקושתה, לי, דלשה נקנית צשטר
(לוקחין יח). לחצר אחרת. אכל לא יצאה לצינו שחוק מבית האומן מפני הטוה' (פסחים ה). בדיק לן. מנסה
אומן (שם). לאומן שלא ימכרם מן מביאין, ליה מאמינו שלא ימכר שכו פסח אחרת והוא תריך לשכרו עכשיו (שם).

לרס און צבור. תתך מאוזנו מעט כדי שיהא צעל מוס ויהא מותר
לו ואסור לעשות כן משום מוס לא יהיה צו (ויקרא כב) כלומר לא
תעיל צו מוס ואס העיל צו מוס קנסוהו רבנן דלא יהנה ממנו ואס מת
אין צניו נהנין ממנו: **משום דאיסורא דאורייתא הוא**. אכל האי
דכוון מלאכתו צמועד דלאו איסורא
דאורייתא הוא דהא צלל מתכוין מותר
לגמרי: **מכר עבדו ועבד כוכבים**.
קנסוהו רבנן ויאל לחירות דלי צרח
מן העובד כוכבים אין ישראל יכול
לכופו לעבודתו ואס מת אין צניו
יכולין לכופו: **דכל יומא מפקע ליה**
ממלוה. דכל זמן שהוא צרשות העובד
כוכבים אינו עוסק בצמות: **גברא**.
דמתכוון לעשות מלאכה קנסו רבנן
שלא ליהנות ממנה: **ממונה קנסוהו**
רבנן. ואפילו צניו אין יכולין ליהנות
ממנה: **שנקוולה**. נטלו ממנה
קוליס שבה: **נטייה**. מוצלה שהולך
הוצל בעגלות ומשאות: **נידיירה**. על
די ליר צהמה (ט) לנצלה עבודת
קרקע היא (מדלנה). כל הני מדרכנן
נינהו ואע"פ קנסו דלא תזרע
למולאי שביעית: **טימא טהרותיו**.
של חבירו קנסו דחייב לפרעו:
היזק שאינו ניכר הוא. דהא צענייה
הוא: **שבר פעולה שאין לו מה יאכל**.
שאין לו לפועל מה יאכל: מהו. שיתן
לו מלאכה ולשכרו כדי שיהא לו מה
לאכול: **לאסויי מאי**. אי למוכר הא

הגהות הב"ח

(א) גמ' ואס אינו מאמיני
או מינה או מוקף וי"ב
מפרשי' משמע דלא גרס
אז: (ב) רש"י ד"ה נדיירה
ע"י דיר צהמה נידובלה
עבודת קרקע: (ג) ד"ה
לאמרי יו' הא טמא ליה
לנזק המוכר אלא לאמרי:
(ד) ר"ה פרושי קא מפשט
לנזק המוכר לנזק כגון:
(ה) תוספות ד"ה נטייה
פי' כי גבי עבד דכילי
עלמא דמפסק ליה ממנות
חמיר טפי: (ו) בא"ד דהו'
להחמיר טפי בשביעית
מנשום מקום: (ז) ד"ה אין
לוקחין כו' וי"ט אי תריך
בהני צעמא כו' וההיא
לעיל גבי מנכס:

מוסף רש"י

צורם ארזי בבירה. הן
דמצינן לו בצבורות כסן
היורס און הצבור עבד
משום כל מוס לא יהיה
צו, דאמרינן התם לא
יטמו עולמית, ומציעל לן
הס מוס מוס יאסוקפו
צו אחריו, ואס תימני
לומר צההיא דקמיהו,
הא דהכא לא מפיטע
לן מינה דהתם קא עבד
צוה איסורא דאורייתא
(גיטין מד). ואם תמצי
לומר מבר עבדו לעובד
כוכבים. עבדו נטיין
דהמוכר עבדו עשין
קיימא לן קנסין אומ'
לדודמו עד עשה דמיי,
ומינעית לן ההס אס
מת המוכר מוס למועד
צו אחריו, אס תימני
לומר ומפיטע צההיא
דקמיהו, התם דינא הוא
דכל יומא מפקע ליה
ממלות (בבורות לד:): שדה
שנתקוצה בשביעית
שטל קולה ממנה שיש
הלשין ומפוחין בה (שם)
יעלו ממנה קוליס ונרקוין
ליפותה וזו עורת
קרקע מן המורה, לא
קנסוהו תזרע למולאי
שביעית (גיטין מד): לליכא
למוקמם מידי דהא לא עבד
בשיעית עבודה חסובה
(בבורות ט). נטייה.
מדלגה ע"י עגלות ומשאות
של זבל וכו' (גיטין גיטין
ט). וכן נדיירה. על
ידי ליר צהמות שנעמדן
ומשפיעין אותה חסו' או
חדשים כדי לנצלה (שם)
או חורר למוציא
שביעית. לקמיהו עבד
עבודה חסובה שביעית
מבורות (שם). נקטינן.

לדידה כעורה שלו, מפנין,
מפני ששמתה היא לו להיות דר בתוך שלו. אין מפנין מת ולא עצמות מקבר לקבר,
ממכורב למכורב ולא מכור לבויו, ואין צורך לומר ממכורב לבויו. ובתוך שלו אפילו מדידה לבויו, ערב
לאדם בשעה שהוא ניהות אצל אבותיו, פייסקא אין מביאין כלים מבית האומן, אם חשש להן מפנין לחצר אחרת. ומקטינן, והתנינן מוליכין ומביאין מבית האומן. ופרקי', הא בארבעה עשר מתני' דהכא בחולו של מועד.
(ב) רבינו ר' יהודה מנשה ואנסי וביה ג' ה"ר"ר וה"ר"ש ו"ל ירושלמי דמפרש אהו לוקח המועד שייך בלגניס ע"ש. (ג) צלפניו הגי' צירושלמי אין ידע לזמן מלא הוא פחת מן קרנא וכו' וע"ש במפרש.